

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

5. Макаренко О. Ю., Мацак М. Д., Макаренко Н. А. Адміністративно-правові аспекти надання безоплатної правової допомоги в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 83, ч. 2. С. 295–302.
6. Савечук Н. В. Безоплатна правова допомога в умовах воєнного стану: особливості надання. *International Journal «Law & Society»*. 2024. № 3. С. 172–175.
7. Мішук І. В. Особливості надання безоплатної правової допомоги в Україні під час воєнного стану. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022. № 3. С. 74–79.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Protasova S. D.

first-year student at the Faculty of Judicial and International Law
of the National University «Odessa Law Academy»

TRANSFORMATION OF THE ADVOCACY UNDER MARTIAL LAW

The war that has been ongoing in Ukraine since 2022 has not only challenged the statehood, economy and society, but has also been a powerful catalyst for transformations in the legal system. One of the most vulnerable institutions to change has been the institution of advocacy, designed to provide citizens and other individuals with professional legal assistance. At the same time, martial law has had a significant impact on legal practice.

With the start of the full-scale invasion by the Russian Federation, advocates found themselves in a situation where the usual mechanisms of work became unavailable or significantly limited. Travel between regions, access to courts, communication with clients — all of this became a challenge. As stated in the official publication of the UNBA, «All advocates in Ukraine whose activities have not been suspended must be provided with permits to move around during curfew in order to ensure their clients' right to freely choose their defence counsel» [1].

As L. Ostapenko and A. Shandruk mentioned: «russian aggression has not only complicated political, economic and other processes within our country, but has also caused numerous changes in many areas of public life, and the activities of the Ukrainian bar are no exception» [2, p. 176].

In addition to logistical difficulties, advocates faced psychological pressure that comes with working in conditions of constant danger. Shelling,

evacuations, loss of contact with clients — all this creates an additional burden that requires not only professional endurance but also mental health support. The issue of psychological assistance is increasingly being raised in publications by the legal community, because supporting the mental health of Ukrainian advocates during the war is not a luxury, but a necessity [2].

Under martial law, ethical dilemmas are exacerbated, particularly with regard to maintaining attorney-client privilege. Digital risks, hacking of electronic systems, interception of communications — all of this jeopardizes confidentiality, which is the basis of trust between an advocate and their client. In such conditions, advocates are forced to balance between protecting the interests of their clients and the requirements of state security, which sometimes conflict. This requires the professional community to strictly adhere to ethical standards and develop new protocols for protecting information.

Technical transformation has become another important aspect of change. Court hearings are increasingly being held online, and client consultations are taking place remotely. This requires advocates to acquire new skills, including digital literacy, proficiency in electronic document management tools, and the ability to work in an environment of cyber threats. The work of advocates is increasingly moving into the digital realm, which requires adaptation to new technological challenges and improved technical competence.

The war has also brought to the fore the issue of reforming legislation on the legal profession. There is now a need to strengthen guarantees of independence, security and professional protection for advocates. It is expected that, once martial law has been lifted, there will be a comprehensive review of the regulatory framework, taking into account the experience gained in extreme conditions. This will allow for the formation of a more sustainable model of legal practice, capable of functioning effectively even in crisis situations.

Thus, the transformation of the legal profession under martial law is a multidimensional process that encompasses organizational, ethical, psychological and technological aspects. The Ukrainian advocacy has demonstrated its ability to adapt, maintain professional standards and protect human rights even in the most difficult circumstances. This experience not only shapes a new model of advocate activity, but also lays the foundation for future reforms that will make the advocate profession even more resilient, effective and independent.

List of references

1. Дотримання гарантій адвокатської діяльності в Україні в умовах воєнного стану. Веб сайт НБАУ. 2025. URL: unba.org.ua

2. Остапенко Л., Шандрук А. Особливості діяльності адвокатури в умовах воєнного стану. *Науковий журнал Львівської політехніки*. 2023. № 2 (38). С. 176–179.

Scientific advisor: Associate Professor of the Department of Organization of Judicial, Law Enforcement Bodies and Advocacy of the National University «Odesa Law Academy», Candidate of Law, Associate Professor **Kravchenko Maryna Oleksandrivna**

Рижук Е. В.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИМОГИ ДО АДВОКАТА ТА ЙОГО ПОМІЧНИКА, ЇХНІ ПРОФЕСІЙНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРАВА

Адвокатура в Україні відіграє ключову роль у забезпеченні захисту прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави. Вона є не лише професійною спільнотою, а й важливим елементом демократичного суспільства, що дотримується верховенства права і забезпечує доступ до правосуддя. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» чітко визначає, хто може здійснювати адвокатську діяльність, які повноваження та обов'язки має адвокат, а також встановлює межі його відповідальності. Основна мета закону — гарантувати, щоб адвокатська діяльність здійснювалася професійно, етично та у відповідності до національного і міжнародного права [1].

Адвокат має відповідати кваліфікаційним вимогам. Він повинен мати вищу юридичну освіту, успішно пройти кваліфікаційний іспит та прийняти присягу, яка символізує готовність діяти у межах закону та дотримуватися професійної етики [1]. Важливою складовою професійної компетентності є постійне підвищення рівня знань через участь у навчальних програмах, семінарах та конференціях, затверджених Радою адвокатів України, що дозволяє адвокату орієнтуватися у сучасних тенденціях правової практики, володіти новітніми методами правового захисту та забезпечувати клієнтам високоякісні послуги.

Правила адвокатської етики встановлюють стандарти поведінки, яких адвокат повинен дотримуватися в усіх сферах своєї діяльності [2]. Ці правила регламентують обов'язок адвоката діяти добросовісно, уникати конфлікту інтересів та забезпечувати повну конфіден-